

## 9 Hastalıkların Mekânsal Yayılması (Diffusion) 1

---

- ▶ Enfeksiyonel hastalıkların ortaya çıkışında kritik derecede önemli olan bir diğer konu da mekânsal yaklaşımla hastalıklara ilişkin difüzyon örüntüsünün anlaşılmasıdır.
- ▶ “**Difüzyon**” sözcük olarak mekândaki bir olay/objenin yayılımını anlatan bir kavramdır.
- ▶ Sağlık coğrafyacıları çoğu kez veya sıklıkla bulaşıcı hastalıkların ya da tıbbi yeniliklerin yayılmasını ve bunlardaki mekânsal organizasyonu ortaya çıkarmak için araştırmalar yapmaktadırlar.

## 9 Hastalıkların Mekânsal Yayılması (Diffusion) 1

---

- ▶ Bugüne kadar yapılan araştırmalar bu konuda mekânda üç temel difüzyon türünün varlığını göstermektedir:
- ▶ (1) expansion (genişleme-yaygınlaşma);
- ▶ (2) relocation (yer değiştirme) ve
- ▶ (3) hiyerarşik (hierarchical)

## 9 Hastalıkların Mekânsal Yayılması (Diffusion) 1

---

- ▶ **Genişleme-yaygınlaşma difüzyonu**, mekânda bir olay ya da objenin kaynağından dışa doğru yayılmasını; etki sahası açısından alansal genişlemeyi anlatmaktadır.
- ▶ Bu süreçle ilişkili olarak bulaşıcı difüzyon, bir hastalığın mekânsal komşuluk birimlerine sıçrayarak yaygınlık kazanmasını tanımlamaktadır.

## 9 Hastalıkların Mekânsal Yayılması (Diffusion) 1

---

- ▶ Grip gibi hastalıklar bu yolla ve bireyler arasındaki doğrudan temas aracılığıyla yayılmaktadır. Küçük bir mekânsal ölçekte okuldaki öğrenciler arasında gripin yaygınlaşması bulaşıcı difüzyona güzel bir örnektir.

## 9 Hastalıkların Mekânsal Yayılması (Diffusion) 1

---

- ▶ **Yer değiştirme difüzyonu**, bir olayın ortaya çıktığı ya da cereyan ettiği bir yerin dışında başka bir lokasyona erişimini anlatmaktadır. Bu genellikle bir topluluğun ya da bireyin bir yerden başka bir yere giderken beraberinde götürdüğü kültürel pratikler ya da hastalık transferi için kullanılabilecek bir kavram olarak var olmaktadır.
- ▶ 16.Yüzyılda İspanyol olan Meksika ve Peru istilacıları yeni dünyaya ulaştıklarında suçiçeği hastalığını bu şekilde yeni dünya karalarına taşımışlardı.

## 9 Hastalıkların Mekânsal Yayılması (Diffusion) 1

---

- ▶ Tarihsel olarak, benzer şekilde kolera salgınlarında hastalığın liman kentlerinde ortaya çıkışı gemilerin beraberinde taşıdıkları kolera patojenini limanlara bıraktıkları atık sularla bulaştırmaları da bu duruma verilebilecek iyi örneklerden bir diğeridir.
- ▶ Hatta spesifik ve yakın zamanlı bir örnek vermek gerekirse; 1991'de Latin Amerika'da bir salgına dönüşen kolera hastalığının nedeni, Asya'dan gelen bir geminin Peru limanına su boşaltması sırasında açığa çıkan kolera patojeninin kıtaya yayılması sonucunda epidemik bir salgın gözlemlenmişti.

## 9 Hastalıkların Mekânsal Yayılması (Diffusion) 1

---

- ▶ Dünyada havayolu ulaşımının akıl almaz boyuttaki yaygınlaşması patojenlerin geçmişe göre çok daha kısa sürede dünyanın çeşitli yerlerine transferinde havayolu ulaşımını bulaşıcı hastalıkların yaygınlaşması konusunda kilit bir etken durumuna getirmiştir. Örneğin 2003 yılında Çin orijinli olan SARS hastalığının Kanada'ya kadar ulaşmış olması bu mekânsal yayılıma iyi bir örnek durumundadır.